

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 378.4:811'26

АКТУАЛЬНІСТЬ МОВНОГО ПИТАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ШИШКОВА Л.С., старший викладач (l.shyshkova@nubip.edu.ua)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Сьогодні український народ живе у реаліях воєнного часу. Метою розв'язаної російською федерацією війни є знищення соціально-економічного устрою України, усього, що є і називається українським. Стало очевидним те, що маскувалося століттями, – бажання росіян знищити разом із мовою культурне національне обличчя українців. Стало очевидним те, що раніше сприймалося як патетика, – мова – зброя, мова – ідентифікатор нації.

Однією із складових національної безпеки є утвердження української мови як державної. 25 квітня 2019 року Верховною Радою був ухвалений довгоочікуваний Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який є своєрідним планом дій із впровадження української мови у суспільний простір.

Розділ V Закону регулює, зокрема, застосування української мови як державної у сферах освіти, науки (статті 21, 22 відповідно). Закон визначив, що мовою науки та освітнього процесу в закладах освіти є державна мова.

Розділ II Закону встановлює вичерпний перелік посад, обіймати які можуть лише особи, що мають документ-підтвердження щодо вільного володіння державною мовою.

З огляду на вищезазначене можна стверджувати, що гуманітарна компонента підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти незалежно від спеціальності є надзвичайно важливою, оскільки розвиває здатність критично мислити, аналізувати та давати оцінку різним явищам, грамотно аргументувати судження; формує моральну, правову свідомість, культуру, почуття відповідальності за результати своєї діяльності. Загальна культура, ерудованість та освіченість фахівця безпосередньо пов'язана з рівнем гуманітарного знання, а засобом саморозвитку й самовираження його є мова.

Необхідною та обов'язковою умовою професійної майстерності, іміджу та успіху особистості є високий рівень культури усного і писемного мовлення, який відображає її духовність, інтелектуальний розвиток, соціальний статус.

Стандарти вищої освіти містять перелік загальних компетенцій, серед яких є: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, уміння грамотно, точно формулювати і висловлювати свою позицію в аргументованій дискусії, належним чином її обґрунтовувати; здатність використовувати у професійній діяльності лінгвістичні навички; здобувати і аналізувати інформацію із різноманітних джерел; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності тощо.

У сучасному інформаційному суспільстві фахівці – випускники закладів вищої освіти повинні швидко сприймати, відтворювати, виділяти необхідну інформацію, вміти публічно виступати, створювати наукові тексти, перекладати наукову літературу, послуговуючись спеціальною термінологією, володіти засобами комунікативної професійної компетентності.

Молодий фахівець, влаштовуючись на роботу, повинен вміти написати резюме, правильно вести телефонну розмову, брати участь у співбесіді, вести діалог, вміти переконувати, доводити власну думку, оформляти ділову документацію.

Одним із шляхів досягнення майбутніми фахівцями високої професійної мовнокомунікативної компетенції є вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» або «Діловий протокол та етика спілкування» та ін. Саме ці дисципліни сприяють виробленню вищезазначених вмінь і навичок.

На жаль, проаналізувавши освітні програми підготовки фахівців різних спеціальностей, можна зробити висновок про поступове вилучення гуманітарної складової, що призводить до нездатності багатьох фахівців своєчасно реагувати на суспільні зміни, нерозуміння світових проблем та неспроможності пошуку шляхів їх вирішення. Недостатній рівень соціально-гуманітарної підготовки не дозволяє багатьом випускникам закладів вищої освіти повністю реалізувати себе в трудовій діяльності, мати власну і чітку громадянську позицію.

Тому першочерговим завданням вищої освіти має бути формування всебічно і гармонійно розвинутої особистості із високим культуромовленнєвим рівнем, зорієнтованої на постійний професійний розвиток, самовдосконалення, яка є громадянином, патріотом своєї країни. Досягти виконання цього завдання можливо через збереження і творчий розвиток гуманітарної складової освітнього процесу.

Михайло Грушевський ще у 1907 році підкреслював: „Поки українська мова не здобуде собі місця у вищій школі, поки вона не служить органом викладання в університетах та в інших навчальних закладах, поки вона не стала знаряддям наукової праці у викладанні й літературі, доти суспільство, народність, що розмовляє цією мовою, почуватиме себе на становищі нижчої, культурно неповноцінної”.

Список літератури

1. Закон України «Про вищу освіту» : № 1556-VII від 01.07.2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>.
2. Стандарти вищої освіти [Електронний ресурс] / Інститут модернізації змісту освіти. – Режим доступу : <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/1719-2>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
4. <https://oplatforma.com.ua/article/2658-zakon-pro-derjavnu-movu>